

Laaplandella Helmikuun 24. p:nä 1880.

Weli Erik !

Naturen perinpohjin nettouuttani, joka on niin itieräntäisesti hallinnut minua etten ole sanaakaan kirjoittanut Sinulle koko tällä ajalla, jonka olen täällä ollut, ryhdyn viimein, saatua minä Sinulta hyvin terve tulleet rivit, velvollisuuksiani täyttämään. —
Käin Lokakuun 3te päivästä olen asustellut täällä Muolassa kaikkein viisaimman (Muolan hölmöjen) kansalaistemme joukossa. Eikä ennen joulua kulu jotenkin rätösti sillä täällä oleskeli Juhkar. Ekelund ain Marraskuun loppupuoleen saakka.

Me huvittelemme yhdellä ja toisella tapaa muun muassa ampuksella. Aamulla varhain jo kello 5. menimme metsään Teirejä ampumaan, ~~kun~~ minkään mitään saamaa.

Joulukuun 10na päivänä matkustin ~~mi-~~
mä Pietariin vaatteita ostamaan. Täällä join liaksi Outta y. m. niin että sairastein muutamiksi päiviksi.

Taman kuun 18ta päivänä matkustimme mies puolet täältä Raapolahelta Vyyrolaan kylään (20. virtaa matkaa) Venäjän Siperian nimipaiville. Täällä oli hyvin hauska vaikka vieraat olevat eri kansakuntaa. Minä puhuin kaikkea niistä kielistä mitä osaan sillä muun si auttanut, Eräällä, Venäläisen perheen ~~naissa~~ koti-opettajattareen rupesin jo kovin mieltymään, hän oli jotenkin mukava.

Joulu pyhinä kävimme muutamissa kalaasseissakin. (myöskin punssi).

Näissä kului aika kypäisesti. Naivasta ei täällä. Muolassa suinkaan ole puutetta. Rovasti ^{sa} on jo koko joukko toistakymmentä henttua ja kun Raudolfin Neitokset vielä pannaan tähän lukuun niin saadaan koko summa.

Uuden vuoden aattona matkusti Viiskari tänne maalle. Uutta vuotta olemme vastaan juhlallisesti. Naiken yötä juteltiin ~~kaiken~~ uien maallisista asioista ja kello 12. täytetyillä punssi klaseilla juotiin maljoja Neisareille, Tranmaalle y. m.

Joulusta aina näihin päiviin saakka on ollut tilinen kiire. Nyt kun kaikki ylöskanto kirjat ja kuitit ovat kirjoitetut ei ole niin kiirettä. Eräällä kohdalla kirjeessäni lauseet näin. Keisarin istuimelle nousemisjuhla ~~na~~ (Maaliskuun 2na) vietetään täällä, niinkuin varmaankin olet kuullut suuri juhla.

la. Eiköhän sinunkin sopii silloin pöytä-
tyä täällä y.m. Todella sana Totta sa-
noen niin vielä nytkin kaikuivat
nuo suloiset lausasi korvaisani ja jos
sinunkin voisi niin sunnuntaina
kello 1 tulla hurautan sinne Hei-
purin Neitsaren istuimelle nouse-
mis juhlaa viettämään sekä kai-
hotuista kannyppalaini ja ystäväni ter-
vehdintään.

Minä, joka niin rakastan hupasta seu-
raa ponnistan kaikilla voimillani pois-
takseen sinne.

Ja nyt ei muuta kun marjens
sanoa Vikipurilainen ja minä ryhdyn
panemaan puumerkkiäni kirjessälle.
Ole teroena ja tervehdi Teinää ja
Japertia minulta

toivoo veljesi

J. Lander.

Haapalahdella Huhtikuun 16 p:nä 1880.

Weli Erik!

Tämän kuun 2na päivänä sain
kirjeesi, josta kuitaan nöyryimmästi,
ja 7na päivänä Augustilla. Sangen
hupaista oli kuulla uutisia sekä
Helsingistä että Viipurista. Täällä
Muolassa ei tapahdu juuri monta
senkhattaista ihmettä, jotka ansait-
sivat mainita muuta kimmun-
kin jokuu. Oraana yonä /luulet
kenties jotain romanttista tapahtu-
meen kun luulet nuo sanat „Oraana
yonä“ näin tämän laatuisen se-
nen: No entiset Realikoulun

12
Oppilaat olimme joka mies kool-
la mainitun koulun 4^{llä} luo-
kalla odottaen Wäinämöisen sig-
nalia rukouksiin kun Ukko
Molander äkisti aukaisi oven
astui sisään ja heti alkoi ja-
kaa jokaiselle Oppilaalle 1^{den}
vikon runoja omatekoisi-
ansa. Hän oli äkki-arvaa-
matta muuttunut aika Tenne-
maniksi ja tahtoi nyt näiden
runojen yleisölle jakamisella
todistaa taitoansa Suomen kie-
lesjällä sillä nämät runot olivat
edellä mainitulla kielellä. Wa-
hinko etten muista mistä hän
ole runoillut. Jos liinee kirjoitta-
nut Moseksen kirjat eli Minä

21

20
olen se hedelmällinen puu ja te-
minen oksani, jokaisen oksan
minussa, joka ei kannu
..... ja niin solespään
runomäellä
Sen waan muistan että maini-
tut runot olivat hyvin onnes-
tuneet ja moni mies päätti jo
toisen Runeberg'in syntyneen
Ukosta.

Pääsiäisen aikana ei täällä Muu-
lasja ollut yhtään yleistä huuea
mutta me Haapalahtelaiset pi-
demme kummunkin keskenämme
kokonaista kolme (3) naa-
mias huuea.

Uiskari ja nuorin weljeni
matkustivat Pääsiäis pyhänä
Paisäläsfä. He pistäytyivät

22

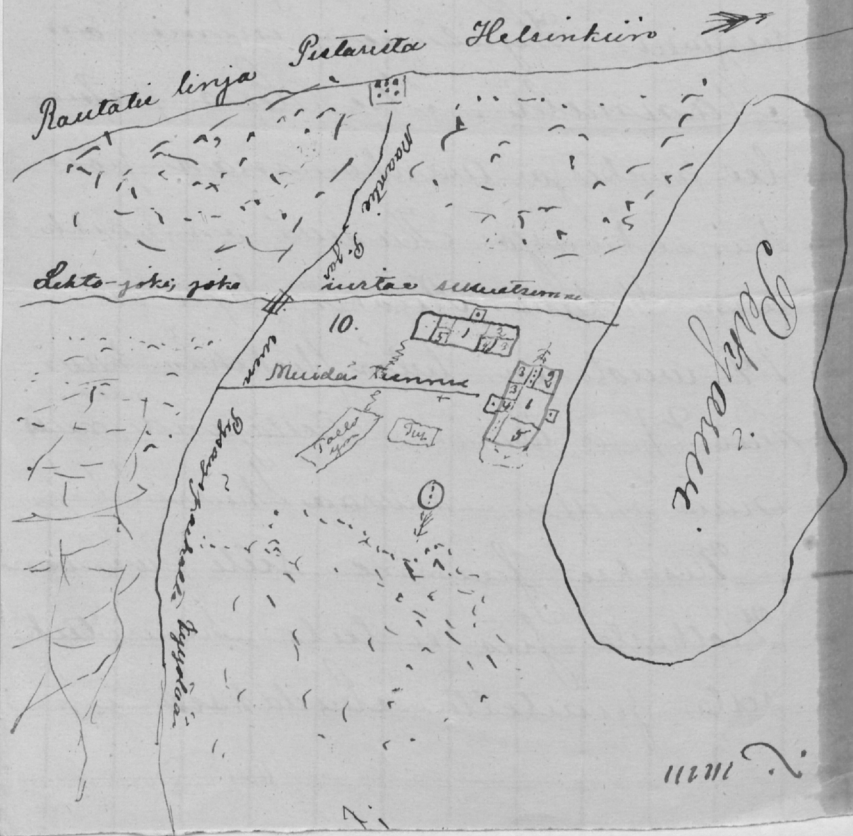
12^a palausmatkallansa täällä Haapalahdella. Heti kohta tänne tultuansa pistin minä todikai, joka vaikutti fanomattomassa määrässä hyvää sillä he olivat jotenkin kohmettuneet vielusta.²

Kokla tämän jälkeen ilmestyi koko Karapinallinen Albrechtin mainiota Pussia minun poijdalleni ja tämänkin tyhjennimme niin tyhjäksi kun mahdollista on, söimme iltasen ja läksimme viiden (5) miehen yhdellä² (1) hevosella Pysäyspaikalle. Kaiken tiettä laulettiin mainioja koorissa² vielä² mainioita lauluja ja ^{täten} pujan saavutti me perille.

Tulevana kesänä tulee meille
 Pietarlaisia asumaan tähän ka-
 kennukseen, joissa nyt talven ai-
 kana olemme eläneet jo me muu-
 tamme toiseen pienempään, paitsi
 minä tulen asumaan aiuvan
 erilleen muista, omassa kesä ho-
 vijani. Kyriäinen nimi on
Nannebr. Hie Herra pabe-
 lee pankissa uunkimman poi-
 kansa kanssa. Hänellä on kaikkii-
 aan 4 lasta. Nuorin lapsi on
 14. vuotinen tytär (lieköhän kau-
 mis?) ja tämän opettajana ^{nuori} nais
 nais opettaja hurraa! hurraa!!!

Kesäksi saamme siili-weneen
 Notkasta jii ei tule huuvituk-
 sista puutetta. Kadaksesi jon?

kuntaisen asutuksen tästä Haa-
 palahdesta niin piirrän sinulle
 tähän: rautatie linjan, tien py-
 säyspaikoita Kyyrolaan päin ja
 meidän oma tiemme, kaikki asun-
 not, Perkjärven järven ja joen, joka
 virtaa tästä ikkunaini ohitse.

Merkitykset: [] = rautatien pysäys paikka.

III = silta, 10 = Huonehuone, + = kaivo, 1 = kivi.

2 = uuras kamari ja nais opettajan asunto, 3 = Ruu-
 sunnoudin omat asunnot, 4 = postusta, 5 = kuo-
 ka-fali, [] = ueranda, [] = minun talvi
 asuntone, [] = kesä asuntone, [] = mihinkä
 päin on ikkuna, [] = meträä,

Niinkuin tästä kuvasta näkyy
 teiden pituudet y. m. eivät suin-
 kaan ole verrannolliset, sillä mei-
 dän omatie on vaan 8. virstaa
 mutta tie Pysäyspaikalle on lähes
 4.

Kesä lähenee päivä päivältä
 ja jamaassa määrässä enenee
 minun työni. Juhannuksen
 aikana alkaa tilin tekoja

2

uuuu

silloin on kirottu kiire. —

Taiwoen sinulle sydämme-
ni pohjasta menestyksellä oikeus-
si ja teurensia kaikille kump-
paneille Uikstedtille. Polyle
Kajmannille y. m. lopetan
putkat ja ikävät loruni tä-

Sanoo Pöytäkirja
han ilmoittaa minulle
milloin matkustaa lei-
tiin kenties tapain-
me toisiamme täällä
pysäyspaikalla

Wesperi Jalno

Gjander.

Muistutus. Minä kirjoitan juan
Augustine.

Meyuiois

Haapatahdella Elokseen 21 päivänä 1880.

2
Hiljään nymähtä lue koko kirjettä sulle kaurialana vasti pitkällestä

Ueli Erik.

Luulenet kenties minun jo jättäneen tämän maailman o-
man onnensa nojaan ja muuttaneen pois parempiin oloihin, koska
en ole koko tänä kuana kirjoittanut Sinulle sanaakaan. Jopa
olenkin haudassa, vaikka ei kirjien sisällä niin kumminkin
sen karmella, niinkuin alempana tulet tietämään niistä
selityksistä, joita yllämainitussa asiassa tullen Sinulle laatin.

Ennen kumminkin haluan kertoa kuinka olen viettänyt
tämän kauniin kesän ja viettelen samalla kutsa mehenki-
löt, joiden seurassa olen onni oleskellest ja kethä ovat suuri-
massa määrässä minua miellyttäneet. Alkuperäsi kura, se
on Toukokuun loppupuolelta aina Heinäkseen alkuun
saakka, kului aivan poikkeamusta ainoastaan virkari to-
mituksessa sillä silloin oli niin kutsuttu Filen-teno-
aika. Samalla noihin ylös noin (viiden) aikaan jopa ai-
kaisemminkin ja janan maata kello yhdenoista (11) aika-
na. Uraan viimeksi mainitun kunnan alusta aina näihin
päivien asti olen ollut enemmän muissa puukissa muutt-
omaan piiriini kipeleivissä asioissa.

Pietarlairia oleskelee täälläpäin koko pelkkä kähinä. Niitä
on kerä asukkaana eräs virkari, jota hen Pankista Putarissa.
Hänellä on jotenkin kukuura peike ja samaten suuri joukko
palvelioita, mutta kun niiden joukossa ei ole yhtään Beauti-

on ollut kukaan kukaan. Hiljään lopetane kirjien toiseen menneistä ja osin karkkiaan kukaan
mukaan. viljele jano lajande. Muut kirjittelään. Hiljään kukaan neita voidaan ja elään.
Muut.

Tuokun

2

2. full girls miin ei he ole juuri miellyttäneet minua. Noin puolen vuoron matkan päässä meitä, erään talonpojan tyköä, asuu Majuri Gräsbeck (Ruununvouden vaimon sisko) perheeseen. Hän on hauskompi miehiä kuin saattaa olla ja usea lasi totta juotiin tänään kesän aikana hänen kanssansa toisinaan aivan kahden kesken toisinaan taas suuremman seurassa. Heinäkuisen alkupuolella tuli tänne meidän talonvaimon pikulaisten joukossa myös Ruununvouden lanko. Ruununvouden (Pekijärven kihlakunnan) kirjuri H. Sahlstein. Hän, Sigi ja valista Iirikari Uupurista asuivat täällä minun kouvissa. Meillä oli sangen hauska elotella, ja ka iltä menimme jalan pyräyspaikalle olutta juomaan ja haunottareita, joista kesäisenä aikana ei ole puutetta, katselmaan ja kotona juotiin juonssia omasta puujetistä täällä kouvissa. Tämän tien varrella, joka johtaa meidän sivuille Pekijärven pyräyspaikalle, aivan tien vieralla stationan läheisyydessä on kaksi kesä huilaa, joissa asuu kolme eri perhe kuntaa. Nähdellä näistä on erittäin hauska ja tietyt nuorilta miehiltä huomioon otettavat tytöt. Siinäpäin käydessämme taparimme ja taparimme aina etelään mainittuja heittäjiä mutta kun heidän seurassaan on ollut useita nunnia, joka on väkivapaudesta täällä niin on meidän rakkauden asitteet ripistyneet vaan miin kun heittäntöön ja silmiä kielen puhumiseen. Nohta tulee tuon vanhan kypöselin sankarin lähtä pois tiehenia puu jermatit potturoimaan ja retten aikooat meidän urhat ajaa avarina loppuun saakka. Kesäkuun loppupuolella nousi kahdenkymmenen (20) päivän poikoilla teimme huvi-retken Pietariin. Ekaana kauniina Tiiorsta aamuna aamujunalla läkimmme H. Sahlstein, Sigi v. N. juuri v. N. ja minä aamujunalla Udelnajan pyräyspaikalle, noin kah-sitoista viikkoa Pietarista tänne Uupurien päin terähtimään Ruununvouden vanhin poikaa Pekka von Nandelstaadti joka palvelee yllämainitussa stationassa. Sinne tulimme noin kello 1/2 11 aamulla. Siellä kuvittelimme itseämme kävelemisellä puutarhoissa ynnä muissa, niinkuin Sigi-

2. rilla j. m. e. Illalla kello seitsemän aikana menimme eräälle juudala Oskan teatteriin, 5 viikkoa Udelnajaista. Illosta Sahlstein ja juuri v. N. menivät teatteriin mutta me Sigi kanssa menimme puistoan "Fortantoo", kuuntelemaan. Yöllä kello kahden toista aikana tultiin takaisin Udelnajaahan. Seuraavana eli Perjantai aamuna mentiin Pietariin. Aamupuolella käveltiin ja ajettiin kaupungilla ostoksilla ja iltapuoleksi kii-ruhdinimme "Eläin tarhaan" (Zoosororeekii cad), joissa soitti kaksi soitokuntaa ja maailman mainiot akrobatit teki-vät päästä pyöryttäviä koniteja. Tämänä iltana nähtivät toiset kumppaleni kotiin mutta minulla kun on suke-laisia riellä niin jäin Savarilai iltaan. Heinäkuisen 25. päivänä olivat kaikki Nuokan vallat koolla paikkakunnan Nimi-miehet, Nuorimiehen rihtien Jakob, Maunet. Trookun talassa hänen nimipäiviä viettämässä. Täällä puuhattiin lijasti aina aamun saakka ja meidän pojat ajavat melkein pyrähdystettä laulun kaikuessa kotiin. Tämän kuun 3na päi-vänä olimme koolta Euvet. Bugenheimillä. Pällilässä. Siellä kohtasimme veljeäsi Rudolfia. Me istuimme yhdessä ja joimme totia prahuen yhtä ja toista. Vanhinta veljeäsi Heikkia tapasi Pekijärven pyräyspaikalla matkalla kirkkojelle. Elokuun 7na päivänä olimme kutsutut Rudolfille Nuuraan, Rouvan nimipäiville. Täällä olipmjos paljon nuorta kansaa ja ilta ku-lui pian. Muut vierat läksivät tiehenia seuraan aamun koittaessa mutta me nuoret meidän talosta jäimme vielä seuraavaksi päiväksi. Aamulla menimme kauppa pyöryttämään "Geutiful girls" kanssa ja iltapuolen vietimme luonon ihanassa puutarhassa marjan ryömiessä ja leikin lyönissä. Illalla läk-simme kotiin pirstahtyjen kummunkin muutamassa Ravintolassa viiskitämässä voimiamme. Toisa sunnuntai-na tuli Rouva Rudolf meile tyttäreniä. Me kävimme nuoret heidän kanssa pujehtimassa ja muualla huvittele-massa. Maanantai aamuna menimme nuoret Pekijä-ven Pyräyspaikan toisella puolella olevalle pikku kauppa-gille. Sinne on rakennettu erään järven ympärille 13 kesä-huilia, joissa asuu vaan Pietarilaisia. Tämän järven kas-

hella on kaunis saari luonollisilla puilla ja koristuksilla
käytävillä. Tälle saarelle saavuttuamme, istuivat toiset
erään pöydän ympärille, jonka jalan vieressä voi vieläkin
nähdä tähteitä meidän viimeisestä Punnssi kabaassista,
mutta vanha Neiti Reudolff meni etimään romanttisi-
ta patikkaa. Minä heti kohta menin mukaan niin-
kuin vanha tuttu paikalle ja pian löytyikin tuo haluttu
kohta. Täällä istuimme noin tunnin ajan puhuen
monta asiaa ja juttua. Täältä pois lähdettyämme kiireh-
dimme erälle niitulle, jolle olivat muut kaikki menneet
jo aamulla meidän matkalle lähdettyämme. Siellä ryö-
tiin vahvanlainen päivällinen ja joimme olutta, totie, viinaa
ja kahvia. Levätyimme tarpeeksi aita heinikossa alettiin
rientää kotiin päin laulella ja yllimalkaan hyväillä tuu-
lella. Samana ehtona kello 7 aikaan läkiivat mainitut
vieraat kotiin.

Tämä keräni kohtasi minua suurelainen onnettomuus,
jonka johdosta olen tulla tuonelan omaksi. Tapaus oli seuraava.
Eriään kauniina meitä tuurina päivänä kello kahdentoi-
aikana läksiin yksi purjehtimaan Pekkareille meidän
uudella seili paatella. Tultuani keski järvelle nousi jo-
tenkin myrskyyn lausen ilma ja huimien ollut mikään
tolluut purjehtia niin tein saman kuperkeikan. Pian
kapusin kumminken veneen laidalle, josta pidin käytiläni
kuna ja alain vetää Porolaisesta mausta. Mutta kun
näkyneet ketään rientävän apuun niin alkoi jo vilu tulla
vauhtia kuumiinani. Noin puolen tunnin kuluttua tu-
lipuunnunkin venonen kahden miehen kanssa apuun.
Se olivat meidän mylly mestaria ja olivat huomanneet minun
lähtevän rannasta mutta sittemmin kadonneen tielle tun-
temattomalle. Heidän veneensä meni rantaan erään He-
näläisen Evertin tupaan. Pian tuli Evert itse kutsu-
maan minua tuloon. Täällä jätettiin minulle kaikenlaisia
lämmittäviä aineita ja pian oli poika taas jaloillaan.
Kotona huusivat minun hukkuineeksi sillä kirkasilla kot-
soen he huomaisivat ainoastaan veneen eikä minua.

Levayteni laita on ollut muuten hyvällä kannat-
la paitsi että hammastautei on minua vaivannut noin

228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500